

Par katru projektu cīnāmies, ejot kā uz naža asmens

Šisvasaras otrā puse iezīmējas ar daudziem uzsāktiem būvniecības darbiem Līvānu novadā. Vai uzsāktos darbus izdosies pabeigt līdz ziemei un kā sokas ar šī plānošanas perioda līdzekļu apguvi, vaicājam Līvānu novada domes priekšsēdētājam Andrim Vaivodam.

- Pat ņemot vērā savu nebūt ne mazo pieredzi pašvaldības un ES fondu apguves darbā, šobrīd – neslēpšu – esmu norūpējies. Process nav vienkāršs. Rit jau trešais šī plānošanas perioda gads, bet Eiropas naudas apguve valstī kopumā kavējas. Un kavējas ne jau mūsu – pašvaldību – vainas dēļ, bet gan valsts ierēdniecības pasivitātes, inertuma dēļ. Daudzām ministrijām diemžēl Latvijas prezidentūra Eiropas Savienībā likās svarīgāka nekā valsts attīstība. Latvija bija viena no pirmajām, kas saskaņoja visus ES projektus, bet šobrīd ieviešanas ziņā ir viena no pēdējām.

Kavēšanās nav ļāvusi uzsākt daudzu projektu īstenošanu jau agrāk, lai gan mēs – Līvānu pašvaldība – bijām tam gatavi jau pavasārī. Šobrīd būvniekiem valstī trūkst darba, zinu, ka firmas spiestas atlaist darbiniekus, jo nav pasūtījumu. Turpretim nākamgad, kad beidzot tiks uzsākta masveida fondu apguve visā valstī, krasi pieaugs būvniecības un projektēšanas darbu izmaksas. Objektu būs daudz, būvnieki kļūs izvēlīgi, prasīs par darbu augstas cenas, kavēs termiņus, tajā pašā laikā – kāda būs darbu kvalitāte? Šaubos, ka tā būs laba.

- Vai Līvānos ir kaut kas darīts, lai to novērstu?

- Paredzot šādu notikumu gaitu, mūsu speciālisti pie projektu sagatavošanas ir strādājuši ļoti saspringtā režīmā. Projekti ir izstrādāti, ir veikti iepirkumi, esam gatavi slēgt līgumus par labām, pieņemamām cenām, tādējādi nepārmaksājot, pat ietaupot līdzekļus, ko var novirzīt citiem darbiem. Būtībā esam vieni no pirmajiem Latvijā, kas gatavi "palaist" vairākus nozīmīgus projektus.

- Cik liels tad ir ES finansējums, kas Līvānu novadam jāapgūst turpmākajos gados?

- Šobrīd realizējam pirmo daļu - trīs projektus, kuru laikā ieguldīsim novadā ap 2,5 miljonus EUR. Taču atlikušajā laikā līdz 2020. gadam Līvānu novadam dažādos projektos jāapgūst vēl ap 15 miljoniem EUR. Līvāni nav tik bagāti, lai šķiestos ar naudu. Tāpēc iespēju robežās cenšamies darbus uzsākt ātrāk.

- Parastam iedzīvotājam grūti saprast, kas tie tādi par plānošanas periodiem, kas regulē mūsu attīstību? Paskaidrojiet, lūdzu!

- ES fondu apguve norisinās pa noteiktiem cikliem jeb plānošanas periodiem: cikls sākas, notiek projektu gatavošana, iesniegšana, saskaņošana, apstiprināšana, tālāk jāveic iepirkumu procedūras, jāslēdz līgumi par projektēšanu, būvniecību utt. Kad periods noslēdzas, beidzas arī finansējums. Taču turpinās projekta uzraudzība vēl vismaz 5-7 gadus, tiek veikti auditi jeb pārbaudes par līdzekļu izlietojumu.

Liekas, ka visam vajadzētu būt raiti, taču dzīvē saskaramies ar daudziem ierobežojošiem apstākļiem. Process ir stingri reglamentēts un jebkura atkāpe no stingrajām prasībām draud ar izdevumu neattiecināšanu jeb, vienkāršāk sakot, izmaksas var nākties segt no budžeta – nodokļu maksātāju naudas. Šis process ir milzīga atbildība no visiem iesaistītajiem. Un domes vadība jebkurā gadījumā ir atbildīga par visu. Darbu sarežģī arī tas, ka daudzos jautājumos pat valstī kopumā nav skaidrības. Bieži ir tā, ka neviens – ne ministrijas, ne aģentūras nevar pateikt – kā tad rīkoties, kā ir pareizi. Nereti saskaramies ar absurdiem likumiem.

-Piemēram...

-Piemērs no dzīves: pēkšņi atklājas, ka industriālo zonu sakārtošanai nedrīkst ieguldīt līdzekļus, ja tur jau darbojas uzņēmumi, kā tas ir, piemēram, Līvānos. Vai, ka nedrīkst pārbūvēt vājstrāvas tīklus. Taču kā var veikt ielu pārbūvi, neskarot vājstrāvas tīklus? Tas nozīmē, ka apstājas mūsu nozīmīgākais projekts. Vai arī, kad izlasām, ka projektos pie noteiktiem apstākļiem nedrīkst iesaistīties pašvaldības SIA, piemēram, komunālā saimniecība. Tas nozīmē, ka apstājas ūdenssaimniecības projekti, kas ir ļoti nozīmīgi. Par laimi, tiekoties ar ierēdņiem aci pret aci, cīnoties un pārliecinot, šīs problēmas ir izdevies novērst. Taču neslēpšu, ka ir bijuši tādi brīži, kad saprotu – ja šādi miljonu projekti apstājas – kā pašvaldības vadītājs no manis neatkarīgu apstākļu dēļ esmu pievīlis visus, kas man uzticējušies. Kas tādā situācijā atliek - atliek tikai rakstīt atlūgumu... Tā ir nemītiņa cīņa un staigāšana kā pa naža asmeni.

-Plānošanas periods ir 7 gadi (2014.-2020.gads), cik saprotams, dotajā laikā posmā jāiekļaujas, pretējā gadījumā nauda netiks apgūta un paliksīm bešā?

-Tā arī ir. Varu teikt tikai vienu - visi šie projekti ir

nākuši ļoti smagi un ilgi. Galvenokārt ārēju apstākļu dēļ. Un redzot, cik drastiskas ir prasības, kāda ir administratīvā un finanšu disciplīna to ieviešanā, varu tikai pateikties, ka Līvānos ir izveidojusies spēcīga speciālistu komanda, kas – nešaubs – spēš ieviest šos projektus. Taču pieļauju iespēju, ka daudzas Latvijas pašvaldības vienkārši to nespēs. Tā ir nežēlīga cīņa, kur uzvarēs stiprākie. Lielās pilsētas to spēš savu spēcīgo resursu dēļ un tāpēc, ka tām ir drošības spilvens – ievērojami lielāks pamatbudžets. Savukārt no mazajām šo attīstības injekciju saņems tikai stiprākās.

- Kādi ir tuvākie darbi, ko redzēsim jau šajā gadā?

- Pirmais projekts, ko esam uzsākuši, ir grants **lauku ceļu izbūve visos 5 pagastos**. Darbi jau uzsākti un tie jāpabeidz līdz gada beigām. Kopējās izmaksas 1 082 930,82 EUR apmērā, no kurām 90% ir Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) finansējums. Kopumā ar grants segumu tiks pārbūvēti ap 12 km ceļu novadā. Konkrētie ceļi, kuru posmi tiks sakārtoti ir: Veiguri - Silavas - Robežnieki - Gaiņi; Sutri - Krivoki; Drēpi - Kalvāni - Lietaunieki; Cirsenieki - Iztekas; Vilkmugura - Pīļupsala.

Otrs projekts ir **meliorācijas sistēmu pārbūve un atjaunošana Līvānu novadā**. Kopējā projekta summa: 406 138,79 EUR, no kuras 90% ir Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai finansējums (ELFLA) Projekta ietvaros notiks pašvaldības nozīmes koplietošanas meliorācijas sistēmu 12,20 km garumā atjaunošana lauksaimniecības un meža zemēs Līvānu novada Turku pagastā. Meliorācijas darbi tiks veikti 4 grāvjiem: Aizpuriešu, Sila, Mošanu un Teļu.

Trešais projekts **Dzirnavu ielas pārbūve**. Būsiat pamanījuši, ka pēc Jāņiem tika uzsākti pārbūves darbi šajā ielā. Šis projekts nenāca viegli, kā jau minēju iepriekš. Bijām gatavi to uzsākt jau pavasārī, taču līdz pat vasaras vidum bijām spiesti gaidīt, jo valsts līmenī netika dota atļauja šīs programmas projektus uzsākt. Kopējās izmaksas 807 500,36 EUR, no kurām ERAF līdzfinansējums 85 %. Projekts ietver šādus darbus: Dzirnavu ielas pārbūve (t.sk., gājēju/velo ceļa izbūve); Dzirnavu ielas lietus ūdens kanalizācijas izbūve; kanalizācijas tīklu izbūve; Dzirnavu ielas elektroapgādes, t.sk. apgaismojuma, pārbūve; vājstrāvas tīklu pārbūve; ūdensapgādes tīklu izbūve.

-Vai šajā periodā ir cerība ieraudzīt sakārtotu arī uzņēmējdarbības zonu aiz dzelzceļa?

-Līdzko valsts līmenī tiks dota zaļā gaisma – iespējams pat šogad - uzsāksim vēl vienu apjomīgu projektu **Stacijas un Fabrikas ielu rekonstrukciju**, kas būs pirmais solis industriālās zonas sakārtošanā. Tam sekos turpinājums ar Celniecības un pārējām ielām. Projekts "Publiskās infrastruktūras kvalitātes uzlabošana Līvānu industriālās zonas sasniedzamībai un uzņēmējdarbības attīstības veicināšanai" ietver arī citus darbus - Stacijas un Fabrikas ielu pilnu pārbūvi, elektroapgādes un apgaismojuma pārbūvi, lietusūdens sistēmas ierīkošanu, ūdensvada un kanalizācijas jaunbūvi, vājstrāvas tīklu pārbūvi. Kopējās plānotās izmaksas 2,12 milj. euro, no kurām 85% ir ERAF finansējums.

Tāpat rindas kārtībā turpmākajos gados ir projekts "Līvānu novada pašvaldības uzņēmuma SIA "Līvānu silts" teritorijas pielāgošana **jaunu uzņēmumu izveidošanai un uzņēmējdarbības attīstības veicināšanai** Līvānu industriālajā zonā". Plānotie darbi – veco ēku nojaukšana (mazuta tvertnes, palīgēkas, kuras nav izmantojamas), teritorijas sakārtošana, noliktavu laukuma izveide, kurš tiks iznomāts uzņēmumiem. Kopējās plānotās izmaksas 491 039,69 euro, no kurām 85% ir ERAF finansējums.

Šai periodā tiks realizēts jau pieminētais turpinājums Industriālās zonas sakārtošanai. Seit galvenie darbi - **Līvānu industriālajā zonā esošo ielu - Celniecības, Stirnu, Mazās Stirnu ielas pilna pārbūve, kā arī gājēju pārvada pār dzelzceļu izbūve uz industriālo zonu**. Šajā projektā veiks ielu pārbūvi, elektroapgādes pārbūvi, apgaismojuma pārbūvi, lietusūdens sistēmas ierīkošanu, ūdensvada un kanalizācijas jaunbūvi, vājstrāvas tīklu pārbūvi. Projekta ietvaros tiks veikta dzelzceļa pārvada virs sliežu ceļiem izbūve. Kopējās plānotās izmaksas 5,98 milj. euro, no kuriem 85% ir ERAF finansējums.

Vēl darbu sarakstā arī lielais **ūdenssaimniecības projekts**, kas aptver Ubagļiņa rajonu, Parka ielas un Grīvas ielas rajonus. Patlaban par ES naudu notiek **Baznīcas ielas projektēšana**, lai jau 2017.gadā mēs varētu Baznīcas ielu būvēt. Vēl nepieminēju **Līvānu 1.vidusskolas modernizācijas projektu**, kur mācību vides sakārtošanai ieguldīsim vairāk kā miljons euro.

-Šķiet, ka tik lielu finansiālo ieguldījumu mūsu novads līdz šim nebūs piedzīvojis. Milzīgs darba apjoms...

-Un milzīgs ieguldītais darbs, šos projektus sagatavojot. Bet ar to jau viss nebeidzas, tikai sākas. Darbi būs jāiesāk un jānovēd līdz galam, projekti jāievieš un nebaidos teikt – tonnām atskaišu jāsaņem. Un jau minētā 5-7 gadu uzraudzība, kā arī auditi.

Viegli nebūs, bet ceru, ka galveno panākšim – dosim Līvāniem pamatu labam attīstībai, lai te ienāktu jauni un attīstītos esošie uzņēmumi, kas dos darba vietas, veicinot kopējo labklājību.

Ceru, ka ar laiku Līvānos varēs atgriezties tie, kas tagad strādā Rīgā vai ārzemēs. Arī jaunās ģimenes. Ka te būs darbs, ienākumi, laba, sakārtota uzņēmējdarbības vide. Tad būs, kas iepērkas arī jaunajos veikalos.

Runājot par RIMI, šis uzņēmējs jau pirms krīzes interesējās par veikala būvniecību, gatavoja projektu, iegādājās zemi privātpašumā. Nevar viennozīmīgi teikt – lielveikalus nevajag. Savulaik bija pilsētas, kas pretojās lielveikalu būvniecībai. Taču dzīvojam laikmetā, kad daudzas lietas ienāk mūsu ikdienā. Bremzējot tās, mēs bremzētu visu attīstību kopumā. Atcerēsimies, ka RIMI tāpat kā jebkurš cits veikals - tās ir arī darba vietas. Interesi izrādījusi arī, piemēram, Swedbanka, kas vēlas darboties RIMI veikala telpās. Domāju, kopumā novada iedzīvotāji būs ieguvēji. Un RIMI taču arī nebūvē katrā pilsētā!

-Visbeidzot – vai visus iesāktos būvdarbus izdosies pabeigt līdz ziemei?

- Aicinu iedzīvotājus uz sapratni. Ceru, ka, izlasot manis iepriekš pausto, jūs nebrīnīsieties, kāpēc ielu un ceļu būves darbi notiek rudenī un, pie normāliem laika apstākļiem, arī ziemā. Neesmu šādas prakses piekritējs un uzskatu, ka normāli būtu būvēt vasarā, bet, redzot darba apjomu un cik īsos termiņos jāsasniedz uzstādītie mērķi, mums – Līvānu novada pašvaldībai – nav citas izvēles iespējas.

Lai realizētu būvniecības ieceres, darbi tiks veikti arī gada otrajā pusē – rudenī un ziemā. Pretējā gadījumā varam sagaidīt pavasari, kad būvuzņēmējiem būs pilnas rokas darba, liela izvēles iespēja iepirkumos un izdevīgāki līgumi. Tad mūsu ielu rekonstrukciju var nākties konkurēt no jauna, zaudējot laiku. Tāpēc nebrīnieties un nesakiet – ko tas viņi vasarā gulēja un tagad - rudenī būvē? Būvēsim arī rudenī, lai pēc tam nevajadzētu pašiem sev pārvest, ka esam zaudējuši laiku un samaksājuši vairākkārt dārgāk par darbiem, ko varējām padarīt lētāk.

-Tikko nosvinēta Līvānu 90-gade. Kāds ir sabiedrības noskaņojums?

-Sabiedrība mainās. To spriežam pēc ļoti tuva kontakta ar iedzīvotājiem, kad pastāvīgi aptaujājam, ko cilvēki domā, un dalāmies ar domes rīcībā esošo noderīgo informāciju. Vēlmes ir dažādas, domei jāizseko, kur un kā rast vidusceļu, bet domāju, ka kopumā noskaņojums Līvānos ir ļoti labs. Svētku dienās bija daudz viesu, jūtams pacēlums – līvānieši ļoti lepojas ar savu pilsētu. Daudz bijušo pilsētnieku, kuri dažādu iemeslu dēļ aizbraukuši prom, ciemojās pie radiem, draugiem. Man ar 14 gadu pieredzi pilsētas vadībā liekas, ka gan pašvaldības, gan valstiskā līmenī tas ir svarīgākais – informāciju saprotami pasniegt un aiznest līdz katram iedzīvotājam, no tantiņas līdz uzņēmējam. Tāpēc vienmēr brīnos, cik droši Saeimās, valdības politiķi pieņem lēmumus visai Latvijai, nerēķinoties, ka katrai vietai auditorijai var būt savs skatījums. "Uz zemēm" ir vietas ar atšķirīgu cilvēku ienākumu līmeni un infrastruktūru, tāpēc bieži vien likumi, lēmumi nedarbojas.

-Līvānu novadā arī ir pilsēta un 5 pagasti. Kā izdodas saglabāt līdzsvaru?

-Nav vienkārši atrast balansu un sadalīt projektus, naudas plūsmu starp pilsētu un pieciem piederīgiem pagastiem, taču parasti izdodas strādāt pēc vienlīdzības principa. Saeimā deputātiem jāprot paskatīties pāri – Latvijas interesēs, lai likumi uz vietas darbotos. Cik nav runāts, ka bijis slikti Repšes laikā – likvidēts Ceļu fonds, un tas jāatjauno. Visi izteikušies līdz ministru, premjeru līmenim! Kas notiek? Neķaš nenotiek. Saeimā, valdībā politika, šķiet, ieciklējusies lielajās lietās. Tie ir bēgļi. Tā bija prezidentūra, kuras dēļ aizkavēja ES fondu projektus Latvijā. Ne Latvijas politiķi, ne prese nevar ietekmēt "brexit" iznākumu un sekas, bet cik spēka un enerģijas velta šai lietai! Kritizē Lielbritānijas valdību, ka tā veda aplamu politiku, nestrādāja ar iedzīvotājiem. To runā mūsu politiķi, neuzsverot, ka tas pats notiek Latvijā! Interesanti – zina par citiem, bet iekšzemes problēmām paiet garām.

- Jūs "Latvijas avīzē" nesen tēlaini salīdzinājat lielo politiku un valdības darbu ar buldozera darbību.

- Es pats piedalījos sarunās, lai Māris Kučinskis būtu premjers, bet viņam bija jāpārņem tas, ko nācās pārņemt. Katra premjera spējam un politiskajam spēkam atbilstoši ir riktīgs "buldozers ar lāpstu". Vispirms tāds bija Valdim Dombrovskim, un viņš problēmas tik stūma uz priekšu. Bet tās krājās nerisinātas, mazākās problēmas pārauga lielākās. Kaut ko Dombrovskis aizšķūrēja, darīja, cik jaudas, bet – sāka buksēt. Atrada, kā nomaiņīt Dombrovski, nāca Straujuma. Ar saviem gabarītiem atbilstošu lāpstu. Atkal stūma, stūma – buksēja. Problēmu kalns auga priekšā, un nerisinātas pamatproblēmas stāv Kučinska buldozera ceļā. Viņš cenšas, šķipelē, bet tādu daudzumu īsā laikā prom neaizšķūrēsi.

Zinu, cik pašlaik partijām labi, kad tās tik skaisti sadalījušas lietas. Tā ir tā politiskā "diplomātija" ar piekāpšanos. Bet, manuprāt, ja M.Kučinskis netiktu galā, tad būt par premjeru vajadzētu Danai Reizniecei-Ozolai, kas šobrīd ir finanšu ministre. Viņa ir cilvēks, kura tiktu galā ar lietām, kas velkas valdībām līdzī. Viņas diplomātija un spēks ir šahistes asais prāts un spēja izdarīt spiedienu, lai panāktu virzību jautājumu risināšanā.

(Turpinājums 8. lpp.)

Līvānu Novada Vēstis - Nr. 8 (2016, 12. aug.), 7.-8., 19.-20. lpp.